בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תע"ח

פרשת
דברים-חזון
תשפ"ה

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **דברים** - התחלת ספר דברים, ושבת זו נקראת **'שבת חזון'**, ומובא מצדיקים, ש**'שבת חזון'** היא השבת הכי נעלית מכל השנה, ולכאורה איך מבינים דבר כזה? הרי זה נראה כ'תרתי דסתרי' - זו השבת שלפני תשעה באב [והשנה זה **ערב תשעה באב**], ויותר מתאים בה ענין של התאבלות על החורבן, ומדוע ישנה מעלה מיוחדת בשבת זו?

שבת **'חזון'** נקראת ע"ש ההפטרה של פרשת השבוע: "חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ"; **'חָזוֹן'** הוא לשון **'נבואה'**, כי ישעיה הנביא ראה בנבואה את כל מה שעתיד להיות. רוב ספר **ישעיה** זה נבואות של **נחמה** ולא של פורענות. אחר תשעה באב - מ'שבת נחמו' עד ראש השנה - יש שבעה שבועות הנקראים **'שבע דנחמתא'** - שבעה שבועות של נחמה, שההפטרה של שבתות אלו היא מספר ישעיה - בכל שבת פרק אחד מספר ישעיה הנביא, שהוא ניבא על הנחמה שתהא בקרוב בביאת משיח צדקנו.

אז **'חזון'** הוא לשון של **נבואה והסתכלות**, ואכן אמרו צדיקים, שבשבת זו כבר אפשר לטעום טעם מעין בנין ביהמ"ק, וכמו שאנחנו מבקשים בכל תפילת העמידה: "וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים" - אנחנו מבקשים מהקב"ה שנזכה **לחזות ולראות** בעינינו את בנין ירושלים, ובתוך מילת **'וְתֶחֱזֶינָה'** יש צירוף גימטריא של המילים **'חֲזוֹן הַקָּדוֹשׁ'**, שזו הציפיה וההשתוקקות והכיסופים של כל יהודי - שיזכה ל**'חזון**

קדוש', יזכה לאיזה ניצוץ של רְאִיָּה בבנין בית מקדשינו.

'נבואה' נקראת בכמה מיני לשונות, ואחת מהן היא **'חֶזּוֹן'** - שאדם יזכה **לחזות** בראיות קדושות, ואנחנו מוצאים הלשון הזאת בפסוק (תהלים כז, ד): **"'לַחֲזוֹת' בְּנֹעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ"** - שאדם יזכה לאיזה **'חיזיון'** בקדושה; וכפי שמובן מדברי המפרשים: **'חֲזָיוֹן'** היינו **'רְאִיָּה קְטַנָּה'**, ולענייננו: שאדם יזכה **להתחיל** להרגיש איזה ענין של 'נחמה'.

וכמו שאנחנו רגילין להזכיר, כל הלימוד של רבינו שמגלה לנו איך בתכלית החושך ובתכלית הירידה - יש את תכלית האור ותכלית העליה! **דווקא במקום שנראה לך שהוא ענין של חושך והכל סתום - כאן יש את הגילוי הכי גדול!** וזו הגישה שלנו ל**'שבת חזון'** - שאנחנו מלאים עם הרצונות וההשתוקקויות האלו: לראות בבנין ביהמ"ק!

וכפי תקנת חכמינו הקדושים בסדרן של פרשיות השבוע, **'שבת חזון'** תמיד יוצאת בפרשת **דברים**, ובוודאי העניין הזה צריך איזה הסבר, ומה המסר שיש לנו מזה, ובכלל: מהו 'ספר דברים'? ומהי ההכנה שלנו על-ידו לחכות ולצפות על בנין ביהמ"ק?

אך ה"דברים" נאמרים מעצמם... ספר דברים פותח בפסוק: **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל"**; מהו היסוד הגדול שרבינו הקדוש מכניס בנו בכל שיחה, בכל תורה ובכל דיבור שרבינו הנחיל לנו בכל לימודיו הקדושים? ענין של **'קדושת הדיבור'**; רבינו מגלה לנו מהו **הכוח** של דיבור האדם, וּלְמָה הדיבור יכול **להביא** אותו, ומה יכול **לבנות** עם הדיבור שלו, וכן להפך ח"ו - מה אפשר להרוס ע"י הדיבור... **רבינו לימד אותנו שהכל תלוי כפי הדיבור של האדם!**

בליקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ל"ד, אומר רבינו שהדיבור הם **'כְּלֵי הַשֶּׁפַע'**; ואמנם רבינו אומר שם **'הפה של הצדיק'**, אבל זה סובב על כל אחד ואחד מאיתנו, כי (ישעיה ס, כא) **"וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים"**, וממילא הפה של כל אדם זה **'כְּלֵי הַשֶּׁפַע'**! אתה רוצה שפע? אתה מוכרח **'כלי'**! יתחילו לשפוך עליך שפע, ואיך תקבל את זה?... ישפכו עליך שפע עצום של כל ההשפעות שאתה צריך - כסף, בריאות, שלום בית, נחת מהילדים, **הכל!** אבל בלי כלים - איך תקבל את זה? הכל ילך ויתפזר... מוכרחים כלים כדי לקבל את השפע!

אומר רבינו: **'כְּלֵי הַשֶּׁפַע'** זה הפה של האדם, שזה **'פה של הצדיק'**; זאת אומרת: **הדיבור של אדם!** שזה סובב על אדם שאומר דיבורים להקב"ה - דיבורי תורה, **ובעיקר** דיבורי תפילה, כי ע"י תפילה אדם **מכין בפועל ממש** את הכלים כדי לקבל את השפע! אתה מבקש מהקב"ה את השפע, ואלו הם הכלים שבתוכם נכנסים

כל ההשפעות טובות... זהו '**כח הדיבור**' של אדם!

והנה, דווקא בגלל ש'**כח הדיבור**' הוא כ"כ חשוב, כ"כ יקר, והוא הכלי הכי מפואר שיש לאדם, כן "**זֶה לְעֻמַּת זֶה**" היצר הרע - הס"מ אורב מאד על הכלי הזה - לקחת את זה ולהכניס את הדיבורים של אדם ח"ו בדיבורים לא טובים... וזה במקום שאדם יכניס את עצמו בתוך דיבורים קדושים!

וזהו המסר של '**ספר דברים**', שהספר הזה כולל את דברי משה רבינו בחודש האחרון של ימי חייו בעולם הזה, וכמו שכתוב בפסוק ג': "**וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ**" - הוא חודש שבט, שזה חודש ושבוע לפני שמשה רבינו הסתלק, ומשה רבינו מכין את עם ישראל בהכנה לקראת הסתלקותו - שזו בעצם הצוואה שלו, **ספר דברים זו הצוואה של משה רבינו**, ועל־ידי הצוואה הזאת הצדיק יישאר כאן בזה העולם, ויהיה עִם עַם־ישראל לנצח נצחים!

ומה הצוואה שלו? "**אֵלֶּה 'הַדְּבָרִים' אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה**" - משה רבינו גילה להם מה זה '**כח הדיבור**'! - 'הבאתי לכם את התורה? אבל אני משאיר לכם את כח הדיבור!'. זאת אומרת: עד שאדם יזכה שהמוח שלו יהיה תמיד דבוק במקום גבוה ובישוב־הדעת ובשמחה - זה לוקח המון זמן, וזה לא כ"כ נמצא ביד האדם...

ה'מוח' של אדם זה לא דבר שהוא יכול לתפוס בידיים, וכי יכולים להיכנס בתוך המוח ולתפוס אותו ולכוון אותו למקום שרוצים? זה לא כ"כ קל... **צריכים לטרוח הרבה ימים ושנים בעבודת השם עד שהמוח של אדם יהיה באמת נדבק במקום שהוא צריך להיות דבוק...** אבל היכן יש לאדם תפיסה ב'מוח'? הרי ה'מוח' זה דבר מאד מאד רוחני, המחשבה של האדם - לא שייך לה שום דבר גשמי, א"כ מהו ה'כלי' שהוא יכול על־ידו לתפוס את ה'מוח'? ה'**דיבור**'! הדיבור של האדם זה כבר משהו אחר...

הדיבור יוצא דרך חמישה 'כלי הדיבור': הַחֵךְ, הגרון, הלשון, השיניים והשפתיים, שהם נקראים '**כְּלֵי הַדִּבּוּר**', שזה מתאים מאד עם לשון רבינו שם בתורה ל"ד: '**כְּלֵי הַשֶּׁפַע**', מה זה '**כְּלִי**'? איך דיבור הוא '**כְּלִי**'? כי זה ממש '**כלי**'! זה ה'**כלי**' של האדם! ואת זה אדם יכול לתפוס ולקחת בידיו!

ואכן, זה לא **הידיים** ממש, כי זה חלק **מהצוואר** שלו [בצוואר של אדם יש את חמשת הכלים האלו - הַחֵךְ, הגרון, הלשון, השיניים והשפתיים], אבל זה '**כלי**' שיש לו ממשות, אתה יכול ממש לקחת את זה! - עכשיו אני לוקח את הדיבור שלי ומשתמש אִתּוֹ! אמנם עדיין לא הגעתי לעניין של "מחשבה", אבל אני לוקח את הדיבור, ואני מתחיל לדבר להקב"ה! אני מתחיל להכניס דיבורים בתוך התורה הקדושה! ואפילו אם אני עדיין לא מבין

כלום... הַשֹּׁכֶל סתום ואני לא מבין כלום, ובא רבינו הקדוש ומגלה לך: **תכניס את הדיבורים שלך בתוך התורה!**

רבינו הקדוש, זה ההמשך של הצוואה של משה רבינו שציווה קודם הסתלקותו: "אֵלֶּה **הַדְּבָרִים**" - ה'דיבורים'! מדוע? כי רבינו ז"ל הוא '**חותמת**' של חמשת הנשמות של הצדיקים מיחידי הדורות ממשה רבינו עד רביז"ל. היום זה ההילולא קדישא של האר"י הקדוש, וגם הוא חלק מאותה נשמה של הצדיקים מיחידי הדורות, וכמקובל וידוע אצלנו: נשמת משה רבינו, רבי שמעון בר יוחאי, האר"י הקדוש, הבעל־שם־טוב הקדוש, ורבינו הקדוש, זו נשמה כללית של הצדיקים מיחידי הדורות, המורכבת מחמישה חלקים, שזה מרמז על מה דאיתא בספרים, שיש חמישה חלקים לנשמה - **נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה**, וזו הנשמה של הצדיקים מיחידי הדורות, ואצל רבינו זו ה'**חתימה**', זאת אומרת שזו כבר הכנה גמורה לביאת המשיח... ובא רבינו ואמר לנו בפירוש - בלי חקירות, רמזים וגימטריות: **קח את הדיבור שלך!** וכל הספרים של רבינו מלאים עם זה - **לְמָה אדם יכול לזכות ע"י הדיבור־קדוש שלו!**

ובזה מובן למה הס"מ מתגבר כ"כ כדי לקלקל ולהרוס את הדיבור... שלמה המלך אומר במשלי (יח, כא): "**מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד לָשׁוֹן**" - 'כלי הדיבור' יש להם כח להביא לאדם חיים אמיתיים, וכן את ההפוך מזה, השם ישמור... הם יכולים לגרום את ההכי קשה, רחמנא ליצלן... וזה מוכרח שזה יהיה, כי (קהלת ז, יד) "זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים" - אין דבר כזה שנותנים כזה דבר ללא שום בחירה, כי תמיד יש בחירה לאדם: "יש לך 'כלי הדיבור'? תשתמש עם זה כפי שאתה רוצה"... - אדם שיש לו שכל, הוא יודע ומבין: '**הנה באמת עדיין לא זכיתי לקדושת המחשבה, והמוח שלי עדיין צריך הרבה מאד תיקון... אבל איך אתחיל**[א]**? יש דרך שאוכל להיכנס! על־ידי הדיבור!**'...

זה מה שמלמדים אותנו הצדיקים, וזה מתחיל עם דברי משה רבינו פה, בפתח ספר דברים, והולך דרך כל הצדיקים מיחידי הדורות: רבי שמעון בר יוחאי, האר"י הקדוש, הבעש"ט הקדוש, ורבינו הקדוש, הם מלמדים אותנו איך אפשר לנו להגיע לזה - על־ידי '**כְּלֵי הַדִּבּוּר**', שזהו "אֵלֶּה **הַדְּבָרִים** אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה" - תתחיל! **לימוד התורה!**

זהו המסר של **ספר דברים** - הספר

א. אפילו הרופאים הכי מומחים, והמנתחים הכי גדולים, לא יכולים להיכנס למחשבתו של האדם... אמנם יכולים בגשמיות להיכנס לכל־מיני מקומות פנימיים, השם ישמור, אבל לתוך המחשבה? זה לא יכולים...

החמישי של התורה הקדושה[ב], שהוא קיבל ווקא כזה שֵׁם: **'דברים'**, הרומז ל**'דיבורים'**! הוא לא נקרא ספר ע"ש 'מחשבה' או 'עבודה', אלא ספר של **'דברים'**! כי בו נותנים לנו את **"המפתח"** איך נזכה להגיע לכל דבר - על־ידי הדיבור, והוא מגיע תמיד דייקא לפני תשעה באב, **כי בזה בונים את ביהמ"ק!**

ואכן, בספר הזה מרומז ענין החורבן - בכל הדברים שעם־ישראל עברו, וכל הסיפור של המרגלים - שזה גרם את הבכיה של תשעה באב, **אבל עכשיו מגלים לך איך אתה חוזר ובונה את ביהמ"ק!** וכמו שמוזכר בתחילת הפרשה: **"פְּנוּ וְסָעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הַר הָאֱמֹרִי וְאֶל כָּל שְׁכֵנָיו בָּעֲרָבָה בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבַנֶּגֶב וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַלְּבָנוֹן עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר פְּרָת"**; ואומר רש"י בפירוש, שכל זה מרמז על בנין ביהמ"ק. כי עכשיו עם־ישראל מוכנים להיכנס לארץ־ישראל, ומשה רבינו מכין אותם: **'עוד מעט אתם נכנסים לארץ־ישראל, ומה תעשו שם?'** משה רבינו נותן להם את הסוד הזה של **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים"** - יש לכם בידכם **'כלי השפע'** - **'כלי הדיבור'** שזה יביא אתכם לכל השפע! זה יביא אתכם לכל הקדושות שבכל העולמות!

אנחנו חוזרים הרבה על הלשון של רבינו ז"ל בליקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן קי"א, זו שיחה קצרה שכתב רבי נתן, וכך מובא שם: אחד בא לרבינו ואמר לרבינו: 'אני רוצה להיות איש כשר, מה אעשה?', ענה ואמר לו רבינו: **תלמד תורה**; כי **'לא עם־הארץ חסיד'** (אבות ב, ה) - אם אדם לא ילמד תורה והלכה, איך יתחיל להיכנס בעבודת השם?... ועל־כן אמר לו רבינו שילמד תורה.

אבל האדם הזה התלונן לפני רבינו: 'רבי, אני לא יודע ללמוד'... - לא למדתי מעולם, ואין לי רקע בלימוד... ומה אמר לו רבינו הקדוש? כותב רבי נתן: **'וְהֵשִׁיב לוֹ: עַל־יְדֵי תְּפִלָּה יְכוֹלִין לָבוֹא לַכֹּל, לְכָל טוֹב**[ג], **לְתוֹרָה וַעֲבוֹדָה וּלְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת וּלְכָל הָעֲבוֹדוֹת וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת'**; רבינו חזר על כ"כ הרבה לשונות נוראות! ונבארם:

ראשית, אמר רבינו: **עַל־יְדֵי תְּפִלָּה יְכוֹלִין "לָבוֹא לַכֹּל"**; מהו **'לַכֹּל'**? רבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' ז): **'כֹּל'** זה הצדיק, שאצלו מתקיים (דה"א כט, יא): "כִּי **כֹל** בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ"; וזהו כלל: **אם אדם לא מקורב לצדיק, הוא לא יקבל שום דבר! הוא לא יקבל את הדרך לעסוק בתורה, בתפילה, בשום דבר!**

ב. מאד מקושר לעניין **חמישה** צדיקים של יחידי הדורות, וכן **חמישה** מוצאות הפה, וגם כאן: ישנם ספרי בראשית, שמות, ויקרא, במדבר, **והחמישי** הוא: ספר דברים, שנקרא "משנה תורה", כי הוא חזרה על כל ארבעת הספרים הקודמים, כל ארבעת הספרים הקודמים - כולם נכללים בספר דברים, והוא החתימה של התורה.

ג. פה מנוקד לְכָל **טוב**, ויש הסבר בהבדל ביניהם, וכדלהלן.

אדם חושב: 'אני אסתדר בעצמי'... אתה תסתדר?! עוד תראה איך שתסתדר... **ספר דברים זו הצוואה של משה רבינו, ודבריו חיים! הצדיקים הם החיים תמיד, והם מלמדים תמיד לאדם איך להסתדר!** אדם חושב הוא יסתדר בלי הצדיק - 'יש לי התוכניות שלי, ואני בסדר... אני אסתדר לבד'... **כל התורה כולה בנויה על אמונת חכמים!** כל התורה זו מסורת קדושה של (אבות א, א) **"מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים"** וכו' - כל המסורה עד היום הזה, זו שרשרת אחת ממשה רבינו בסיני! **אז אין דבר כזה שאדם אומר שהוא יסתדר לבד!**

וזה פירוש לשונו הקדושה של רבינו: **עַל־יְדֵי תְּפִלָּה יְכוֹלִין לָבוֹא "לַכֹּל"** - לבוא להצדיק; אדם מרגיש רחוק, והוא טוען: 'מרחיקים אותי'... - כך נדמה לו, ובאמת לא מרחיקים אף־אחד! **הוא** מרחיק **את עצמו** והוא מרגיש שמרחיקים אותו... **הצדיק מחפש רק לקרב כל נשמות ישראל להקב"ה**, ואדם שמרגיש שכאילו מרחיקים אותו - זה בגלל שהוא מרחיק את **עצמו**... אם היה רק דוחף עצמו מעט, והיה קצת דוחק את עצמו - הוא היה רואה שמקבלים אותו בידיים פתוחות ובאהבה גמורה ובשמחה... - **'איפה אתה? חיכיתי עליך'...**

אז פה רבינו הקדוש נותן לנו **'מרשם'** על מה עלינו להתפלל, והדבר הראשון הוא, שע"י תפילה **'יְכוֹלִין לָבוֹא לַכֹּל'** - תבוא לַ'כֹּל', תבוא להצדיק, וראה להתפלל להקב"ה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּרַחֵם עָלַי שֶׁאָזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק!'**. צדיקים לימדו אותנו, שאם אדם שבאמת רצה להצליח בעבודת השם, יתפלל: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּקָרֵב אוֹתִי לְהַצַּדִּיק! שֶׁאָזְכֶּה לִהְיוֹת מְקֹרָב לְהַצַּדִּיק!'...** ומה הכוונה שהצדיק **"יקרב אותך"** - וכי אליו בעצמו?!... **הצדיקים צריכים שיהיו מקורבים 'אליהם'? הם צריכים שיכבדו אותם ויתנו להם כסף וישתחוו להם? זה מה שהצדיקים רוצים?!... הצדיקים רוצים לקרב אותך להקב"ה!**

מובא בזוהר הקדוש, שכל העסק של משה רבינו בכל ימי חייו היה: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁיִּפָּתְחוּ כָּל שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם וְיֵרָאֶה כָּל יְהוּדִי שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדֶיךָ כְּלָל!'...** - זה היה כל הרצונות והכיסופים של משה רבינו, שתתגלה אלקותו של הקב"ה לכל בריה שבעולם!

נמצא, שהדבר הראשון שצריכים להתפלל עליו הוא: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּזַכֶּה אוֹתִי שֶׁאֶזְכֶּה לִהְיוֹת מְקֹרָב בֶּאֱמֶת לְהַצַּדִּיק, שֶׁתְּהֵא לִי אֵיזוֹ הַדְרָכָה וְהַכְוָנָה בַּחַיִּים'...**

זהו הדבר הראשון: **'יְכוֹלִין לָבוֹא לַכֹּל'** - לבוא להצדיק.

אח"כ אומר רבינו: **'לְכָל טוֹב'** - פה מנוקד: **'לְכָל טוּב'**, ואכן מובא בדברי צדיקים: מה ההבדל בין **'טוֹב'** ל**'טוּב'**? יש כמה מקומות שמוצאים ב' הלשונות הללו

- **'טוֹב'** ו**'טוּב'**, ואחד מהם הוא בברכת המזון (בנוסח האשכנזים), בסוף הברכה הרביעית, שמבקשים שם: **'לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים וּלְרֶוַח הַצָּלָה וְהַצְלָחָה בְּרָכָה וִישׁוּעָה נֶחָמָה פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב'** - ולכאורה עד כאן כבר הוזכר הכל... ובפרט שאומרים **"וְכָל טוֹב"**, ומה יכול להיות כבר יותר מזה?... אבל מיד מסיימים שם: **'וּמִכָּל 'טוּב' לְעוֹלָם אַל יְחַסְּרֵנוּ'** - ואם כבר הוזכר **"כָּל טוֹב"**, מהי ההוספה של **"וּמִכָּל 'טוּב' לְעוֹלָם אַל יְחַסְּרֵנוּ"**? מסבירים המפרשים: **'טוֹב'** היינו טוב הגלוי, הוא הטוב שרואים כולם, מה הכוונה? כי בעצם ידוע שכל דבר הוא טוב, רק לפעמים **"טוּבֵיהּ גָּנֵיז בְּגַוֵּיהּ"** - הטוב לא כ"כ גלוי ונראה, אלא גנוז ונסתר בתוכו [וזה מרומז באות **ט'** - שהיא כפופה פנימה, כי **"טוּבֵיהּ גָּנֵיז בְּגַוֵּיהּ"**], אבל אדם שיש לו אמונה הוא יודע שבכל דבר יש טוב, ולפעמים עוברים על האדם דברים קשים עד שהוא זוכה להשיג שבעצם יש בדבר הזה טוב... וזה מה שאנחנו מבקשים מהקב"ה אחר **"וְכָל טוֹב"**, שגם **"מִכָּל 'טוּב' לְעוֹלָם אַל יְחַסְּרֵנוּ"** - שאנחנו נזכה להבין שגם בתוך הדברים שמבחוץ לא רואים עליהם את הטוב באופן גלוי - גם בהם שורה טוב, שאמנם בחיצוניותו לא רואים עליו את הטוב, אבל אנחנו מבקשים: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, **מִכָּל 'טוּב' לְעוֹלָם אַל יְחַסְּרֵנוּ** - שֶׁנִּזְכֶּה לְהָבִין שֶׁבְּכָל דָּבָר יֵשׁ **טוּב**!'...

כי באמת, **"טוֹב ה' לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו"** (תהלים קמה, ט), וכמו הניגון ששרים הרבה בשנים האחרונות **"כִּי טוֹב ה' לְעוֹלָם חַסְדּוֹ"** - ואומרים באידיש: **"דער אייבערשטער איז גוט!"** - זה ניגון מאד מאד מעורר, כי זוהי באמת המציאות! וכמו שאנחנו מזכירים בהרבה תפילות - **"הֹדוּ לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ"**, ועוד הרבה.

רבינו אומר (שיחות־הר"ן, סי' נה), שלא יכולים לפרש לבן־אדם מה זה **'טוב'**... כי מה יכולים לומר יותר מזה?... אומרים: זה "טוב"! [באידיש: **ס'איז גוט!**], אבל אי אפשר לפרש מה מונח בתוך ה**'טוב'** הזה... ובגלל שלא יכולין להשתמש בלשון אחרת, אומרים: **"טוב"**, ובתוך ה**'טוב'** הזה נכללים כל הפירושים... הכל נכלל בתוך ה**'טוב'** הזה! וזה הן ענין של **'טוֹב'** והן ענין של **'טוּב'**, שאנחנו מבקשים מהקב"ה שנזכה להגיע אל הטוב שבחיים, ולדעת שהקב"ה רוצה להעניק לנו את ההכי טוב! שזהו: **"הֹדוּ לַה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ"...**

אז זה הדבר השני שרבינו מזכיר בתורה זו: שע"י תפילה יכולין להגיע **'לְכָל טוּב'**.

אח"כ ממשיך רבינו לומר: **'לְתוֹרָה וַעֲבוֹדָה וּלְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת וּלְכָל הָעֲבוֹדוֹת וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת'**; איזו לשון כפולה ומכופלת! שהנה לא מספיק שהזכרנו **"לַכֹּל"** - שזה הצדיק, ו**"לְכָל טוּב"** - ענין של **'טוֹב'** ו**'טוּב'**; עתה מתחיל

רבינו לפרט, ואומר: '**לְתוֹרָה, וַעֲבוֹדָה, וּלְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת, וּלְכָל הָעֲבוֹדוֹת, וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת**'; לכל זה יכולים לזכות על־ידי תפילה!

זו מעלת '**כֹּחַ הַדִּבּוּר**' - הענין של "**דְּבָרִים**", לְמָה אדם יכול לזכות אם הוא מקדש את '**כלי הדיבור**' שלו, והוא יודע שע"י הדיבור יש לו '**כלי**' לקבל את השפע! עוד הפעם נאמר: את המוח לא קל לתפוס... אבל ישנה '**ידית**' שעל־ידה אפשר לתפוס את המוח! ואיך? ע"י ה'דיבור'! תפתח את הפה שלך! תתחיל ללמוד תורה! תגיד הרבה 'דברי תורה'!

זהו הסוד של "אֵלֶּה **הַדְּבָרִים** אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה" - לא כתוב שמשה רבינו גילה לנו עכשיו את ה'מוחין' וה'תבונה' - חכמה בינה ודעת... **הנה מתקרב יום הסתלקות משה רבינו, ומה הוא משאיר לנו? "דְּבָרִים" - 'כח הדיבור'! הוא מעורר אותנו לקדש את דיבורינו, ויחד עם זאת הוא מזהיר אותנו: "תיזהרו מאד מאד מדיבורים שליליים, שזה ח"ו יכול להרוס את הכל!"...**

וזה היה כל העניין של חורבן ביהמ"ק - ענין של '**שנאת־חינם**', וכדאיתא בגמרא (יומא ט:) שבימי בית־שני היה תורה ועבודה, אבל היה 'שנאת־חינם' - לא הסתדרו אחד עם השני... לא פרגנו אחד לשני, תמיד היו טענות, לשון־הרע, רכילות, ביזיונות, לכל אחד יש טענות על כל העולם... **זה חורבן ביהמ"ק! לקחת את הדיבור שלך, ובמקום להדליק את האור - הדלקת את האש, והשם ישמור שרפת את הכל...**

ומה התיקון של '**שנאת־חינם**'? '**אהבת־חינם**'! ומהי '**אהבת־חינם**'? שנדמה לו לאדם שצריכים עכשיו לשנוא מישהו, והוא מתגבר על זה ואוהב אותו '**אהבת־חינם**'...

למשל: ישנו אדם שנדמה לך שהוא לא מתנהג כשורה, עד כדי כך שמכנים אותו בתור "**מתנגד**", ומה צריכים לעשות עם "מתנגד"? אז יש כאלה שחושבים: צריכים לירוק בפנים שלו, ולקלל אותו... כך בן־אדם חושב שצריכים לעשות... **בשעה שזו טעות חמורה מאד מאד! עם זה אתה רק תגרום יותר התנגדות! אתה תגרום יותר את ההפך של קידוש השם!**

ואכן, זה לא דבר קל, כי לפעמים גם יש לך כל־מיני ראיות נגד אותו אדם - שהוא חוטא ומחטיא את הרבים וכו', ואתה יכול למנוע אותו על־ידי מה שעכשיו תגיד וכו', והנה הוא עובר ברחוב - או שהמשפחה שלו ברחוב, ויש בני־אדם - אם זה מבוגרים, אם זה **ילדים מופרעים** - שהם יורקים בפניהם ומקללים אותם... **איזה חילול השם זה, השם ישמור! וכי אתה תעזור במשהו עם מה שאתה עושה?!... אתה תועיל שיהיה פה איזה הרהור תשובה לאותו אדם?!... הרי אתה גורם בדיוק ההפך! ירקת בפני? קיללת אותו?! בזה אתה גורם שהמחלוקת וההתנגדות תהיה**

פי־אלף, השם ישמור!

משא"כ אם אדם היה יודע איך להשתמש עם הדיבור שלו **'לקדש שם שמים'**, ולא להפך ח"ו! ואמנם לפעמים זה לא דבר קל, כי באמת לפעמים רואים אדם שמתנהג לא כשורה וכו', אז אומרים לו: "הקב"ה יעזור לך לחזור בתשובה"... **וזה במקום לירוק עליו ולקלל אותו, רחמנא ליצלן!**

ולצערנו, זה דבר המצוי אצל ילדים בלתי מחונכים; כי אם ילדים לא מקבלים את החינוך הזה בבית שלהם - איך לשמור על דיבור־פיהם - הרי מן הסתם שהם שמעו את הדיבורים האלה באיזה מקום... לא על הרחוב, אלא כפי דברי הגמרא (סוכה נו.): **'שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה'**; הוא שמע את זה מפי ההורים - או שלפעמים ההורים בעצמם התפרצו ככה אחד על השני ואמרו כאלה דיבורים... **אז מה הילד יודע?... הוא שומע שיש כאלה דיבורים - והוא משתמש עם זה במקום שנדמה לו שצריכין...** והנה מגיע לפניו איזה אדם ממשפחה פלונית, אז הוא חושב שמותר לו לדבר ככה... בשעה שזה גרם את חורבן ביהמ"ק: **'שנאת־חינם'**!

ומהו התיקון? **'אהבת־חינם'** - אמנם יש לי איזה 'חשבון' עם אותו אדם, אבל אני צריך לאהוב אותו **'אהבת־חינם!'**... ואין הכוונה שצריכים עכשיו ללכת ולחבק אותו... אלא **'אהבת־חינם' פירושה לקדש שם שמים! שהוא יראה מה זה 'קידוש שם שמים' - איך אנחנו מתנהגים עם הדיבור שלנו, מה אנחנו עושים עם הדיבור שלנו, וזה כבר יעשה ויפעל את הכל...**

זהו: **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל"** - משה רבינו מוכיח את נשמות ישראל, אבל איך הוא מוכיח אותם? וכי הוא נוטל מקל ומבזה אותם?!... לא ולא! הוא מזכיר להם את המקומות שהיו בהם וכל הדברים שאירעו שם, וכך קיבלו עם־ישראל קיבלו הרהורי תשובה; רק שומעים מהצדיק: 'מה עשינו במקום ההוא, ומה עשינו במקום ההוא', וכל אחד מתעורר: **"איך אני מתקן את זה?!"...**

ואיך באמת זוכים לתקן? ע"י **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים"** - תתחיל לדבר **דיבורים טובים!** תראה שבבית שלך יישמעו רק דיבורים טובים! ואל תאמר: 'אבל אני צריך למחות'... אשה אומרת: 'בעלי אמר ככה, ואני צריכה למחות על זה!' או בעל אומר: 'אשתי אמרה כך וכך, ועליי מוטל למחות בכל תוקף!'... **לא ולא! דיבורים טובים זו המחאה הכי גדולה! אם אתה תהפוך את העניין, ותהיה הדוגמא להראות מהו "דיבור טוב" - זה יילחם! זה הדבר שיהפוך את הכל! 'כח הדיבור' יש לזה כח להציל את האדם מן הדברים הכי חמורים, ולבנות את הגן־עדן הכי גדול שיכול להיות בתוך הבית! אם אדם זוכה לדיבורים טובים, וכך הוא מחדיר בבני ביתו: "בבית הזה**

מדברים בעדינות! בבית הזה לא נשמעים שום קללות ושום דיבורים אסורים", אזי הבית הוא 'בית של גן־עדן'! בבית הזה הילדים יתחילו לדבר דיבורים טובים! הם יתחילו להכניס עצמם בהתמדת התורה! ואכן הם ילדים צעירים ועדיין לא מבינים כלום, אבל לכל הפחות באופן של 'דיבור' - מעוררים אותם: הבה ונעשה "דְּבָרִים" - דיבורים! דיבורי תנ"ך, משניות, דפים גמרא, איזה גן־עדן זה! הדיבור של אדם מתחיל למשוך אותו למקומות טובים! זהו הלימוד של הצדיקים...

ובתורה ל"ד הנ"ל, כשרבינו מדבר מ'**כלי הדיבור**' של אדם - שזה הפה, רבינו מזכיר את הפסוק בפרשת השבוע, שהוא פסוק אחד לפני "**אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי**", ואומרים חכמינו הקדושים, ש'**אֵיכָה**' שכתוב פה - מזכיר על **מגילת איכה** שקורין בתשעה באב, שבימינו עדיין אנו קוראים אותה עם הניגון המקובל של קינה והתאבלות, **אבל כתוב שכשמשיח צדקנו יבוא - יקראו את מגילת איכה עם ניגון של שמחה ועם ברכת שהחיינו!** למה? כי על מגילת איכה יש הכלל הנ"ל: '**טוֹבְיָה גָּנִיז בְּגַוֵּיהּ**'; שאמנם כלפי חוץ רואים בה את כל ענייני ההתאבלות על החורבן, אבל דברי תורה הם נצחיים, ואם אדם היה יודע איך לפרש את דברי המגילה, ומה לוקחים מן המגילה, ומה עיקר הקינות - שמקוננים על העלמת האור הגדול של הצדיקים ושל התורה - **זו 'מגילת איכה'!** וכשיבוא משיח יבוא - יתגלה שזה מה שכתוב פה...

נתבונן במילים הראשונות של המגילה: "**אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד**" - זו התעוררות נוראה ונפלאה לאדם: 'איפה היית?!... הלא היית יכול לשבת שלך ולהתבודד להקב"ה, זה מה שהיית צריך לעשות! "**הָעִיר רַבָּתִי עָם**" - אתה יכול ממש לקרב את כל העולם כולו להקב"ה, אם היית עוסק בהתבודדות בתמימות ופשיטות...

איתא בתיקוני־זוהר (דף קי"א: ומוסבר בדברי רבי נתן): '**אֵיכָה**' אותיות '**אַיֶּכָּה**', שזהו מה שכתוב בפרשת בראשית, שהקב"ה שאל את אדם הראשון: "**אַיֶּכָּה?!**" - הוא עשה את החטא ואכל מעץ־הדעת, והקב"ה שואל אותו '**אַיֶּכָּה?!**'... ואין הכוונה שהקב"ה שואל אותו בפשטות '**איפה אתה?**' - וכי הקב"ה צריך לשאול את אדם הראשון היכן הוא נמצא? הלא הכל גלוי וידוע לפניו... אלא "**אַיֶּכָּה**" פירושו כמו שאומרים לבן־אדם מתוך התעוררות: "**איפה אתה?!**"... ואכן, הוא עומד לפניך, אבל אומרים לו: "**איפה אתה?!**"...

משל לאדם שלא ראה את חברו זמן רב, וממש התגעגע אליו וכו', והנה פתאום החבר הזה הגיע ועומד לפניו... מיד הוא אומר לו: "**איפה אתה?!**"... וכי כוונתו לשאול '**היכן אתה?**' - הרי הוא עומד פה לפניך... אלא "**איפה אתה**" הכוונה: '**איפה היית כ"כ הרבה זמן? הלא חיכיתי עליך והתגעגעתי אליך!**'...

וזה מה שהקב"ה שואל את אדם הראשון: **"אַיֶּכָּה"**, שהנה אדם הראשון אכל מעץ־הדעת, וגרם שנסתם ממנו האור וכל הדברים הגבוהים, אז הקב"ה שואל אותו, כביכול: **"אַיֶּכָּה?!" - איפה אתה?! מה קרה לך?!...** רק עכשיו זכית להיברא, וכבר חַטֹּאת?!... [אדם הראשון נברא ביום שישי של הבריאה, כבר שעה אח"כ היה הסיפור כל עם הנחש... אז הקב"ה שואל אותו: **"אַיֶּכָּה?!" - מה קרה לך?!...**

וזה **"אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד"** - **'אֵיכָה'** אותיות **'אַיֶּכָּה'**, ששואלים את האדם: **"איפה אתה?!"...** ואם יש לך שכל, אתה מקיים: **"יָשְׁבָה בָדָד"** - אתה יושב ומתבודד עם הקב"ה! **אתה לוקח את הדיבור שלך, ובמקום לזלזל באנשים ולבזות אנשים ח"ו, ולגרום מריבות ומחלוקת בבית ובחוץ, אתה יושב "בדד" - מתבודד להקב"ה!** כי הרי אדם צריך להוציא את הדיבורים שיש בתוכו, רק השאלה היא: איך אתה מוציא אותם? **"אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד"** - איך בדיוק הוצאת את הדיבורים שלך? איפה שמת את ההתבודדות שלך?...

ועל קוטב זה בנויה כל מגילת איכה; ישנם חמישה פרקים במגילת איכה, ושלושה פרקים מתוכם מתחילים עם מילת **"אֵיכָה"** - **'אַיֶּכָּה'**, שמעוררים בן־אדם: **'איפה אתה?!'...** זאת אומרת: הרי עכשיו מגלים לך איך אתה יכול מעכשיו להתחיל לבנות את ביהמ"ק, ולהשתוקק על בנין הבית השלישי - שיהיה עומד וקיים לנצח - אבל מיד שואלים אותך: **'איפה אתה? מה אתה עושה?'...**

אדם שיש לו שכל - זו כוונתו בהתאבלותו על החורבן; כשהוא אומר את הקינות ויושב על הרצפה, על מה הוא מקונן? וכי הוא בעצבות ומרה־שחורה? **חס ושלום!** על עצבות ומרה־שחורה אומר רבינו (שיחות הר"ן, סימן מא; ליקו"מ ח"ב סי' מח): **'עַצְבוּת הִיא סְטָרָא אַחֲרָא וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׂוֹנֵא אוֹתָהּ'** - כזאת לשון 'חריפה'! **אין שום מקום לעצבות!** על מה אתה עצוב? רבינו אומר בפירוש (ליקו"מ ח"ב סי' סז): **'הֶעָבָר אַיִן, כִּי כְּבָר נִשְׁרַף בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ'** - ומה אתה עכשיו בוכה? אתה בוכה "על חלב שנשפך"?... **אלא אתה בוכה מרוב השתוקקות וגעגועים, ואכן בפנימיות זה יכול מתוך שמחה!**

וכמו שרבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' קע"ה), שֶׁבְּכִיָּה אמיתית היא מתוך שמחה, שזהו (תהלים פט, יז) **"בְּשִׁמְךָ יְגִילוּן כָּל הַיּוֹם"** ר"ת **בְּכִיָּה**; כלומר: מרוב השתוקקות של אדם - "איי איי... חסר לי בית המקדש! חסר לי האור של הצדיקים! מה קורה בעולם?!"... על זה הוא בוכה! וכמו שכתוב במגילת איכה (א, טז): **"עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה"** - על **"אֵלֶּה"** מרמז על מעשה של העגל שהיה **"אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל"** (שמות לב, ד), ומה התיקון? אומר המדרש (עי' ליקו"מ ח"ב סי' סב): **"אֵלֶּה מַסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**, והנה פרשת השבוע מתחילה: **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים"**,

שזהו "עַל **'אֵלֶּה'** אֲנִי בוֹכִיָּה" - אני מנסה לבכות על **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים"** - אני מבין שזוהי התכלית וזו ההצלה ובזה תלוי הכל: **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים" - דיבורים!** שאכניס את הדיבורים שלו בתוך **דיבורים טובים!** זה יציל את האדם, וזה יביא אותו לכל הישועות ולכל מה שהוא צריך...

וכמו שרבינו אומר שם בתורה קי"א, שעל־ידי תפילה יבוא לתורה, עבודה וכו' וכו', ורבינו מסיים שם: **'וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת'**; שזה כבר כולל את הכל... זה כבר השיא! רבינו כבר הזכיר **תורה, עבודה** וכו' - כל הדברים הטובים הכתובים שם, אבל עדיין אין זה הכל, אלא: **'וּלְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת'** - מה הפירוש של זה? כי הנה אדם נמצא כאן בזה העולם הגשמי - 'עולם העשיה', והוא חושב: **'אמנם יהיה לי טוב, אבל אני יודע שיש מקומות יותר גבוהים מכאן'...** כי ברוחניות - מי שמסתכל קצת בכתבי האר"י הקדוש - יש הרבה דברים גבוהים למעלה...

הנה היום ההילולא קדישא של **האר"י הקדוש**, ונזכיר משהו לכבוד ההילולא קדישא - **זכותו יגן עלינו**; הזכרנו את מי שזוכה לעיין ב**'כתבי האר"י'**, והנה מי שמסתכל בשיחות־הר"ן סימן ע"ו, ב'סדר־דרך־הלימוד' של רבינו ז"ל, יראה שיחד עם לימוד ש"ס עם הרא"ש והרי"ף, ולימוד פוסקים וכל הספרים של התורה הקדושה, רבינו מזכיר שם גם **'כתבי האר"י'**. והנה, רוב בני־אדם בכלל לא יודעים להגיד **את המילים** של 'כתבי האר"י'... וגם יש שם הרבה 'ראשי־תיבות', ובכלל לא מתחילים להבין מה כתוב שם... **אבל רבינו דיבר לכולנו ואמר שזה חלק מן ה'סדר־דרך־הלימוד'!** ללימוד ש"ס אתה 'כן' מציית? אז רבינו אמר שם גם 'כתבי האר"י'...

הרבי רבי אלימלך אומר ('הנהגת האדם', סעיף ה): **"וְלִפְעָמִים יִלְמַד בְּאֵימָה בְּמִעַט אֵיזֶה כְּתָבִים מֵהָאַר"י, וְכָל זֶה בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה וּפַחַד ה'"**; אדם יגיד: 'אני בכלל לא **מתחיל** אפילו להבין מה שכתוב שם, ומה יכול לצאת מזה שאגיד את זה?'... **אבל דבר אחד אדם 'כן' מתחיל להבין כשהוא פותח ספרים קדושים אלו, שאמנם הוא לא מתחיל אפילו להבין את הדברים הכתובים, אבל הוא 'כן' מתחיל להבין ש"פה נעשים דברים גדולים!"...** - אמנם אני לא מבין מה כתוב פה, יש כאן הרבה ראשי־תיבות והרבה מילים קשות להבנה, אבל מה אני 'כן' מבין? **"דברים נעשים פה!"...** מה בדיוק? אינני יודע... אבל אני רואה ש**'נעשים פה דברים גדולים!'...** כי מזכירים שם את כל הדברים הנעשים בעולמות העליונים, והרבה דברים נוראים - וזה כבר מפסיק לאדם שיבין שיש דברים גבוהים מאד... 'הסתכלתי קצת - כדברי שהרבי רבי אלימלך - באימה וביראה, אמרתי כמה שורות, או למדתי איזה פרק, ואני לוקח מזה לימוד שנעשים דברים

גדולים'...

אשרי אדם שקובע לעצמו שיעור בהם - אם זה **'עץ־חיים'** או **'פרי־עץ־חיים'**, יש ספרים של האריז"ל שאמנם לא מבינים בהם את העומק, אבל כן יכולין להבין מעט בפשטות הדברים, בפרט ענין של תפילות ומצוות וכו', **אבל זה רואים ברור: "דברים גדולים נעשים פה!"**... 'זה מה שקיבלתי מהספר הקדוש הזה! פתחתי את הספר של גילויי האר"י הקדוש בזה העולם, ואמנם המוחין שלי לא כ"כ מוכשרים לקבל את ההבנה בדברים אלו, אבל אני רואה מזה שיש דברים גדולים וגבוהים'...

וזו הלשון שרבינו מסיים את תורה קי"א, שעל־ידי אדם יזכה **'לְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת'** - לא רק בעולם הזה... אדם אמנם מסתובב כאן בזה העולם, אבל 'יש דברים יותר גבוהים!'...

בשיחות־הר"ן (סי' רכה) יש שיחה שרבינו פעם היה מדבר מהעניינים של 'קבלה' וכו', ומסופר שם שהביא לפני רבינו ספר קבלה בשם **"וַיַּקְהֵל מֹשֶׁה"**, ושם מובא שיש דברים שהם למעלה מ'עולם האצילות', שהנה ידוע שישנם ד' עולמות: העולם הזה - עולם העשיה, ואח"כ עולם היצירה, ולאחריו עולם הבריאה, ועולם האצילות הוא הגבוה ביותר - כך מובן עפ"י רוב, אבל בספר הנ"ל מדבר גם מעולמות יותר גבוהים מזה, וזה היה חידוש ודבר־פלא גם לרבי נתן - כך הוא כותב שם בשיחה, ורבינו צחק ואמר: **הֲלֹא אֵצֶל הַמְחַקְרִים נִדְמֶה שֶׁמִּסְתַּיֵּם הַיְדִיעָה בַּגַּלְגַּלִּים וְכוּ'**; כי הם לא מבינים ברוחניות, אלא רק חוקרים את הגלגלים - הירח (היום כבר זה יותר פשוט עם הטכנולוגיה), וכן המאדים וכו', הם חוקרים בדברים גבוהים - אבל יש להם גבול לידיעתם, הם לא מבינים מהי 'פנימיות' ו'רוחניות'... ומסיים שם רבי נתן את השיחה: **'וְכַוָּנָתוֹ הָיָה כְּמוֹ־כֵן, אֲפִלּוּ בִּידִיעַת הָאֱמֶת לְמַעְלָה לְמַעְלָה יֵשׁ עוֹד גָּבוֹהַּ מֵעַל גָּבוֹהַּ בְּלִי שִׁעוּר וְעֵרֶךְ וְכוּ'. כִּי לִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר'**; זאת אומרת, שיש דברים למעלה למעלה עד אין־סוף...

א"כ יש לנו כבר איזו הבנה קטנה במה שאמר רבינו, שעל־ידי תפילה יכולין לזכות **'לְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת'** - יש עולמות, ואתה לא יודע איזה עולמות, אבל אתה יכול לזכות! רבינו יסחוב אותך לשם!

ואיך? **על־ידי שתתחיל לקדש את הדיבור שלך! להיזהר ולשמור על הדיבור שלך - לא לבזות אף־אחד!** יש לרבינו תורה שלימה (ליקו"מ ח"ב סי' א) בעניין **'אַל תְּהִי בָּז לְכָל אָדָם'**, ומסביר רבינו שזהו 'בנין ירושלים', זאת אומרת אחד מהתנאים לבנין ירושלים הוא **'אַל תְּהִי בָּז לְכָל אָדָם'** - אל תבזה שום אדם! - 'אבל יש לי חשבון במה שאני עושה... אני יודע שהוא כך וכך... ואני אבזה אותו'... **'אַל תְּהִי בָּז לְכָל אָדָם'!** [ואכן, לפעמים אדם רואה על אחר

שהוא מתחיל להשתולל להשתגע, והוא יכול להשתיק אותו על־ידי מעשה מסוים - זה משהו אחר, אבל שיש אדם עובר ברחוב - או אחד מבני משפחתו - והוא מקבל ביזיונות וקללות?!... איזה חילול השם זה! השם ישמור!].

אם תזכה לקיים **'אַל תְּהִי בָּז לְכָל אָדָם'** - תזכה ל'בנין **ירושלים**', מסביר רבינו: **'יראה שלם**', שאדם יזכה ליראה שלימה מהקב"ה... **'שלום' - זה בנין ירושלים!** אדם צריך לחפש שלום! הפסוק אומר (תהלים לד, טו) **"בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ"**, ואומרים חכמינו הקדושים (במדב"ר יט, כז): **'בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם - במקומך, וְרָדְפֵהוּ - במקום אחר'**; תעשה את הכל כדי להגיע לשלום! ותתחיל, כמובן, בבית שלך... **תמסוך נפשך בשביל השלום!** אמנם פעמים רבות צריכים מסירות נפש של ממש בשביך זה, אבל אתה צריך לעצור את עצמך עם כל הכוחות! זה: **"בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ"** - תבקש שלום **'במקומך**', ותרדוף את השלום גם **עם אחרים**, אבל מתחילים **בבית** - תראה שבבית שלך יהיה שלום ואהבה **בכל מחיר!**

וזה נקרא **'בנין ירושלים' - בנין ביהמ"ק**, זה מתחיל בבית של האדם! חכמינו הקדושים אומרים (ברכות לג.): **'כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דֵּעָה כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּימָיו'** - איפה הבניין הזה? **בבית שלך!** אם אתה מקים בית עם **דעת**, ואתה משגיח תמיד שהבית שלך מלא עם **דעת** - אתה משתמש עם **השכל**, מה זה **'דעת'**? הדעת של הצדיקים! וכדברי משה רבינו בפרשיות אלו: "אַתָּה הָרְאֵתָ **לָדַעַת** כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ" - משה רבינו מגלה לנו את הדעת, הוא מגלה לנו איך מגיעים אל הדעת - "אֵלֶּה **הַדְּבָרִים** אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה"! לא מתחילים תיכף ומיד עם "אלה **הדעת** אשר גלה משה", אלא: "אֵלֶּה **הַדְּבָרִים** אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה" - משה רבינו מגלה לנו איך תזכה להגיע אל ה'**דעת**'! **תזכה לקבל את דברי הצדיקים, ותכניס עצמך בזה, ותזכה לבנין ירושלים, ויתקיים אצלך 'כְּאִלּוּ נִבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּימָיו' - כן, בימיך! בחיים שלך, בבית שלך! זה יהיה 'בנין ביהמ"ק'! הבית הזה הוא 'מקדש מעט' - ביהמ"ק קטן!**

וזה יגרום לזירוז בנין הבית השלישי לכל עם ישראל, כי מוכרחים שכל אחד ישים יד וכתף בזה, **מוכרחים את ההשתפות של כל אחד!** ואדם לא יעמוד מבחוץ ויגיד: 'זו לא הדאגה שלי'... **כל אחד צריך לשתף פעולה! ואיך? ע"י שבונה את הבית הפרטי שלו, ומשכין שלום ואהבה בבית שלו - זה בנין ביהמ"ק!** ולבסוף כל הבתים הקדושים האלו יצטרפו ביחד, ויהיה בנין הבית השלישי...

נשוב לדברי רבינו בתורה ל"ד: כשרבינו מדבר מ'**כלי הדיבור**', רבינו מזכיר את הפסוק הכתוב קודם **"אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי"**, והוא הפסוק: **"ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר**

דִּבֶּר לָכֶם"[ד]; ורבינו מלביש את הלימוד האמור בתוך מילות הפסוק הזה: הפסוק אומר **"ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים"** - משה רבינו מברך את עם ישראל: **"יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים"**, מה זה **"יֹסֵף עֲלֵיכֶם"**? זה ענין של **יוסף** הצדיק - שהוא ענין התקרבות לצדיקים ושמירת הברית, ו**"יֹסֵף** עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים" - אתם תזכו לקדושה הזאת בצורה כזאת שלא תיארתם ולא שיערתם בכל החיים שלכם!

ואיך? מסיים הפסוק: **"וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם"** - מסביר רבינו: כל הברכות האלו יהיה **"כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם"** - כפי שיהיה הדיבור שלכם! אם אתם תכניסו את הדיבור שלכם בדיבורים טובים: דיבורי תורה, דיבורי תפילה, דיבורי התחזקות, דיבורי אהבה ושלום, אזי אז אתם מוכנים לקבל את **'כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת'**! וזהו: **"וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם"** - הברכה תהא, **"כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר"** - כפי שיהיה הדיבור **"לָכֶם"** - שלכם, אם תזכו לקדשו כראוי.

ועל כן מיד ממשיכים **"אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי"**, ולא עושים הפסק ביניהם, כי זה קשר והמשך אחד, ונסביר: קורין בסוף עליית ראשון את הפסוק: **"ה' אֱלֹקֵיכֶם הָרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב"** - **'כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם'** סובב על אדם שמזכה את הרבים, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (ב"ב ח:) על הפסוק (דניאל יב, ג) **"וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים"** - **'אלו מלמדי תינוקות של בית רבן'**; הן מלמדים והן מורות, כל מי שעוסק בחינוך.

והנה אדם אומר: 'אבל אני לא מלמד ומחנך... א"כ איך אזכה לזה?'... **אבל כל אחד יכול להיכלל בעניין זה של "מצדיקי הרבים"! איך? קח חבילה של ספרים, ותפיץ את זה בכל העולם - בכל הארץ, בכל האזור, בכל העיר - ואתה עכשיו "כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב"! אתה עכשיו מ"מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים"! אכן כן, עכשיו נעשית מ"מלמדי תינוקות"! למה? כי הקונטרס הזה שעכשיו הֻמַּצְתָּ וְזִכִּיתָ איזה אדם, הנה הוא לקח את זה והתחיל להסתכל ולקרוא את זה, ויכול להיות שגם הילדים יתחילו להסתכל בזה - הם כבר יבינו מה כתוב פה, והנה הפכת את כל הבית הזה ל"כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב"... בתוך הבית הזה מאירה השכינה הקדושה! אז אתה "כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם", אתה "מַצְדִּיקֵי הָרַבִּים"! שזו המעלה הגדולה שאדם זוכה להפיץ אור רבינו - באיזו דרך: בהדפסה, בהפצה, כל אחד כפי ענייניו!**

ד. ברוב החומשים מודפס שבפסוק הזה מסתיימת עליית **ראשון**, אבל מקובל שלא לסיים עם זה עליית ראשון, אלא עם הפסוק קודם לכן, במילים: **"כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב"**, כדי שלא להתחיל עליית שני עם המילים **"אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי"** הרומזות למגילת איכה, ולכן מפסיקים בפסוק הקודם. [אלו שלא יודעים זאת, לא מבינים מדוע ה'בעל-קורא' מסיים לפני מה שמובא בחומש, אבל כך המנהג].

אז בפסוק הזה מסיימים את העלייה הראשונה של פרשת השבוע.

אח"כ מגיע הפסוק: "**ה' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים**" - משה רבינו מברך את עם ישראל "**אֶלֶף פְּעָמִים**"! והוא מסיים: "**וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם**" - הברכה תהא כפי שיהיה הדיבור שלך! ומיד ממשיכים אל הפסוק הבא: "**אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי**" - שזה כבר התיקון, "**אֵיכָה**" הוא ענין של '**אַיֶּכָּה**', "**אֶשָּׂא לְבַדִּי**" מרומז הענין של **התבודדות**, הרמוז גם ב"אֵיכָה יָשְׁבָה **בָדָד**".

וזה פירוש: "**אֵיכָה אֶשָּׂא**" - איך אדם יכול לשאת ולסחוב על עצמו את כל הדברים האלו? כשאדם מקיים: "**לְבַדִּי**" - התבודדות! וכמו שכתוב אצל יעקב אבינו (בראשית לב, כה): "**וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ**", ואומר המדרש, שזהו מה שכתוב (ישעיה ב, יא) "**וְנִשְׂגַּב ה' לְבַדּוֹ** בַּיּוֹם הַהוּא"...

זהו הקשר וההמשך של שני פסוקים אלו: "**כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם - אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי**"; זה יביא אותך אל האור הגדול! וזה כבר יתקן את "**טָרְחֲכֶם וּמַשַּׂאֲכֶם וְרִיבְכֶם**" - אדם אומר: 'אין לי כבר כח'... כ"כ קשה **הטרחה** הזאת, **המשא** הזה, **המריבות** האלו, הוא כבר 'מתפוצץ', אין לו כח... אם זה מבחוץ, אם זה בבית - הוא כבר יוצא מהכלים... מה התיקון? זה התיקון! ע"י "**אֵיכָה**" - ע"י '**אַיֶּכָּה**'!

'**אֵיכָה**' אותיות '**אַיֵּה כ**", הענין של '**אַיֵּה**' מבואר בדברי רבינו בליקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ב, שרבינו מסביר איך שאדם צריך תמיד לבקש: '**איה?! רבשע, איפה אתה?!**'... ומה הכוונה "איפה אתה"? וכי שואלים את הקב"ה היכן הוא? הלא "**מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ**"... אלא זה אותו ענין כמו שאמרנו מקודם, שהקב"ה שאל את אדם הראשון "**אַיֶּכָּה** - איפה אתה?"... ובאמת הקב"ה יודע בדיוק היכן הוא... אלא הוא התכוון לעורר אותו: "**איפה אתה?!**"... אותו דבר אדם אומר להקב"ה: '**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, "אַיֵּה"?! 'אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ'?!**... אנחנו אומרים את זה בכל שבת בקדושת 'כתר' של תפילת מוסף שב"ק: "**אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ**"... ורבינו מלביש את זה בתוך הפסוק בעקידת יצחק (בראשית כב, ז): "**וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה**" - אדם שואל: "**אַיֵּה**" - הוא מחפש תמיד: '**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה פֹּה!**' - כי בידיעה כללית, כל אחד בוודאי **יודע** שהקב"ה נמצא פה, '**אֲבָל אֲנִי רוֹצֶה מַמָּשׁ לְהַרְגִּישׁ אוֹתְךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! וְעַל כֵּן אֲנִי שׁוֹאֵל "אַיֵּה"!**'...

ואומר רבינו שם בתורה י"ב, שבזה אדם מְהַפֵּךְ את '**תכלית הירידה**' ל'**תכלית העליה**'; הוא נמצא ממש בשאול תחתית, במקום הכי נמוך, אבל דייקא שם הוא זוכה לצעוק אל הקב"ה!

רבינו מזכיר את מאמר חכמינו הקדושים (ירושלמי תענית פ"א): '**אם יאמר לך אדם היכן אלקיך**' - אם ישאל אותך

איזה אדם, או גוי: "איפה נמצא הקב"ה?" - מה עונים לו? לכאורה צריך להגיד לו: "במקום המקדש" או "בבית הכנסת"... אך לא-כן אומרים חכמינו הקדושים, אלא: **'תאמר לו: בכרך גדול שברומי'** - ב'וותיקן', איפה שיושב האפיפיור, במקור הטומאה והעבודה זרה, שם נמצא הקב"ה. **שנאמר "אֵלַי קֹרֵא מִשֹּׂעִיר"** - הקב"ה קורא אותי 'מִשֵּׂעִיר', זה עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם, **גם משם הקב"ה קורא לי!**

כשאדם יודע שאין שום מציאות בלי הקב"ה, אזי אפילו שהוא נפל במקום שנפל, וירד ונכשל במקומות מאד מאד לא טובים, השם ישמור, מהי העצה עכשיו? לצעוק: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַיֵּכָּה! אֵיפֹה אַתָּה?!... אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה פֹּה, אֲבָל אֲנִי עֲדַיִן לֹא זוֹכֶה לְהַרְגִּישׁ אֶת זֶה בְּתוֹךְ-תוֹכִי! "אַיֵּה"?!'...**

בגשמיות, טבע של אדם, שכשהוא מקבל איזו מכה וכואב לו - הוא מיד צועק: **"אַיי"...** וזה מרומז בתוך ה**"אַיֵּה"** שאדם צועק, שהוא מרגיש את כאב נשמתו וצועק להקב"ה: **"אַיֵּה!"...**

ואמר מוהרא"ש ז"ל: **'אַיֵּה'** ר"ת (תהלים ב, ז) "אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ"; היינו שאדם יודע: 'איפה הייתי עד עכשיו? לא יודע... חיפשתי ולא ידעתי מה אני מחפש, הסתובבתי בכל מיני מקומות שונים, אבל עכשיו אומרים לי: "אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ" - **'אַיֵּה'**! נולדתי היום, ואני מתחיל מעכשיו!'...

שזה בדיוק מה שאומר רבינו אומר בתורה ס"ז הנ"ל גבי חורבן ביהמ"ק: מה שהיה - היה, בהימ"ק כבר נשרף... אבל מה עושים **עכשיו**?... **עכשיו אנחנו צריכים לראות לבנות את ביהמ"ק!**

יש מנהג אצל הספרדים, שמכריזים בתשעה באב: **'כך וכך שנים לחורבן ביהמ"ק'**, ובאותו זמן שמכריזים זאת, צריכים לצעוק: **"רִבּוֹנִי, עַכְשָׁו מַתְחִילִים לִבְנוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ!"...** זאת אומרת: אמנם זה היה כבר לפני כך וכך שנים, ואדם ששומע כזה מספר - כבר קרוב כבר ל2,000 שנה - הוא נשבר לגמרי, ורק מזה הוא מתחיל לבכות... אבל מהי הבכיה הזאת? הבכיה הזאת צריכה להיות: 'עכשיו אני **מתחיל!**'... **"אַחַר כָּל כָּךְ הַרְבֵּה שָׁנִים, עַכְשָׁו מַתְחִילִים לִבְנוֹת אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ!"...** זהו: "אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ" - מתחילים **עכשיו** לבנות!

אז את זה צריכים **לצרף** להכרזה שמכריזים כמה זמן עבר מחורבן הבית - **"רַבּוֹתַי, אָמְנָם כָּךְ וְכָךְ שָׁנִים לְחָרְבַּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, אֲבָל עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ מַתְחִילִים לִבְנוֹת אֶת בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ!"...** - וכל אחד לוקח לעצמו התעוררות על בנין ביהמ"ק, או לכל הפחות - כמו שאומר רבינו שם: **'שלא יהיה ממני איזה עיכוב ח"ו לבנין ביהמ"ק!'... ואדרבה, בזכות הדיבורים הקדושים שלי, אזכה להשתתף בבנין**

ביהמ"ק!

וזו צריכה להיות הגישה שלנו ליום **תשעה באב**, שאמנם ישנן את כל ההלכות שצריכים לקיים - מקיימים את כל חמשת העינויים, יושבים על הרצפה, אומרים קינות, אבל לזכור **על מה אנחנו עושים את כל זה!**

והנה, אף שיש לנו את כל חמשת העינויים, וישיבה על הרצפה, ואיכה וקינות, ישנה הלכה שהיא הפלא ופלא: **בתשעה באב לא אומרים תחנון**; ולכאורה 'איפכא מסתברא', היו צריכים להגיד **פעמיים** תחנון... ומדוע אפוא לא אומרים תחנון בתשעה באב? אומרים חכמינו הקדושים - וזו הלכה פסוקה בשו"ע: **"מְשׁוּם דְּאִיקְרֵי מוֹעֵד"** - תשעה באב נקרא יו"ט... **הייתכן?! הלא אנחנו יושבים על הרצפה, בוכים ומתאבלים, ישנם חמשה עינויים, ולא אומרים תחנון?!... זה נקרא 'מועד'?!...**

אבל זה מה שחכמינו הקדושים מגלים לנו - מהי **הַפְּנִימִיּוּת** של תשעה באב, שבפנימיות אכן **"אִיקְרֵי מוֹעֵד"**, ומזכירים אותנו על זה בדרך של **אי אמירת תחנון**; כי אם לא היה זיכרון לזה, אדם היה אומר: 'מה אתה רוצה בכלל?!... איזה 'מועד'?!'...

והנה בתפילה במקום תחנון אומרים 'יתגדל ויתקדש'... למה? משום שהוא 'מועד'! הפלא ופלא...

יתירה מזו, לא רק שלא אומרים תחנון, אלא אפילו מזמור **"למנצח... יענך ה' ביום צרה"**, שיש הנוהגים **כן** לאומרו בחלק מהזמנים שלא אומרים תחנון[ה], אבל בתשעה באב **לכו"ע לא אומרים מזמור "יַעַנְךָ"**... וכי יכולים להסביר את העניין הזה?... לא רק שלא אומרים תחנון, גם מזמור "למנצח", כשיש לפניו את רשימת הימים שלא אומרים בהם המזמור הזה - מוזכר שם גם **תשעה באב**... ומה אומרים במזמור הזה? **"יַעַנְךָ ה' בְּיוֹם צָרָה"**, וכי ישנו יום יותר מתאים בכל השנה לומר את המזמור הזה כמו תשעה באב?... הרי אומרים קינות, קורין מגילת איכה... **אבל זהו כל הסוד האמור, שמלמדים אותנו ומראים לנו שצריכים לדעת איך לגשת לכל ענין האבלות על החורבן!**

ובתורה ס"ז אומר רבינו: **'מִתְאַבֵּל'** ר"ת "ל'א תְ'בַעֲרוּ אֵ'שׁ בְּ'כֹל מ'שְׁבֹּתֵיכֶם"; וזהו כל הלימוד: **אדם צריך לראות שבתוך הבית שלו לא תהיה איזו הבערת אש ח"ו!** ואמנם הניסיון הזה הוא בכל השבוע, אבל **ביותר** בשבת, ועל כן זו אזהרה על יום שבת

ה. אכן, עפ"י האריז"ל, כל פעם שלא אומרים תחנון - לא אומרים גם את מזמור "למנצח... יענך ה' ביום צרה", אבל רבים נוהגים שאפילו בימים שלא אומרים תחנון, ישנם ימים שאכן אומרים את המזמור הזה, ומובא בסידורים אילו ימים לא אומרים בהם את "למנצח" - פורים, ערב יו"כ, ר"ח, חנוכה וכו', אבל בדרך-כלל בשאר הימים אומרים זאת אפילו כשלא אומרים תחנון מחמת איזו סיבה.

קודש - "לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם **בְּיוֹם הַשַּׁבָּת**", שאז אדם צריך להיזהר זהירות יתירה, כי אז הניסיון יותר גדול! כי רוב ימות השבוע, אדם נמצא בעבודה או בכולל, והוא לא כ"כ בבית, אלא האשה יותר נמצאת בבית, ומתי הניסיונות הכי גדולים להרבה בני אדם? **ביום השבת**; ואז ישנה האזהרה של **"לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ"**! מכל ל"ט המלאכות, לא מוזכר בפרטיות שום מלאכה בתורה, אלא רק **מלאכת הבערת אש** - "ל'א תְ'בַעֲרוּ אֵ'שׁ בְּ'כֹל מ'שְׁבֹתֵיכֶם", ומסביר רבינו שזה האש שהחריבה את ביהמ"ק - ענין של **'מאורי אש'**.

ומה אנחנו צריכים לבנות? את ה**'מאורי אור'** - להדליק אור! מה זה **"אור"**? שמחה, דיבורים טובים, ככה מדליקים את האור! וזה כמו שאדם נכנס לתוך חדר חשוך, והוא מדליק את האור, ופתאום "וַיְהִי אוֹר"... נהיה אור... זה בנין ביהמ"ק! **'מִתְאַבֵּל'** על החורבן הכוונה שהוא מקיים "ל'א תְ'בַעֲרוּ אֵ'שׁ בְּ'כֹל מ'שְׁבֹתֵיכֶם **בְּיוֹם הַשַּׁבָּת**" - כי בוודאי צריכים להיזהר ביותר בשבת קודש, אבל גם **בכל ימות השבוע!** צריכים להיזהר מאד מן האש הזאת - שלא תהא אש של הבערה - איזו מחלוקת ומריבות! הן בבית והן עם אחרים, לא לומר 'יש לי מצוה לבזות את פלוני ופלוני, ולירוק לו בפנים שלו, ולצעוק עליו'... **אם ילדים מקבלים כזה חינוך - זה צער וכאב גדול... צריכים ללמד איך 'להדליק אור' - לגלות יותר אור! ולגלות כזה אור גדול עד שאלו המתנגדים יתביישו - "תראה איזה אור יש כאן"... ועי"ז מקרבים את כולם, ומחזירים את כולם בתשובה... כי רואים את האור שיש כאן!** משא"כ אם מתנהגים כלפיהם בגישה של ביזיונות ותקפיות - זה רק מרבה את האש, זה רק 'מוסיף שמן על המדורה'...

זהו הלימוד היוצא לנו: אדם צריך להיות חזק - **"לֹא תְבַעֲרוּ אֵשׁ"!** אני עושה את הכל כדי לכבות את אש המחלוקת והמריבות! **בכל מחיר! ואני מדליק אור!** אש - זה כבר יוצא מהשליטה, **אור - זה מאיר...**

זו הגישה שלנו ליום **תשעה באב** וזו ההכנה שלנו אליו, וזה ענין **פרשת דברים ושבת חזון**; אתה רוצה לזכות ל**'חזון'** - לנבואה? אתה רוצה לזכות לאיזו התנוצצות של "**וְתֶחֱז�ֶינָה** עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים" - **'וְתֶחֱזֶינָה'** גימטריא **'חזון הקדוש'** - אתה רותה לזכות לזה? "**אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל**" - הצדיק מלמד אותנו: **'דְּבָרִים'**!

והצדיק הוא לא סתם **'נאה דורש'** ו**'לא נאה מקיים'**, וכמו שיש כאלה שהם נותנים 'דרשה שלימה' של דברים טובים - אבל הוא בעצמו לא בדיוק מקיימם... אבל הצדיק הוא **'נאה דורש ונאה מקיים'**, שזה טמון בפסוק הזה: **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים - אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל"**, ולכאורה היה מספיק להגיד: **"אלה הדברים של**

משה", אבל לא-כן אומר הפסוק, אלא: **"אֵלֶּה הַדְּבָרִים 'אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה' אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל"**, כי משה רבינו הוא **"דוגמא חיה"** לזה! הצדיקים הם דוגמא חיה של הדברים האלו, הם מראים לאדם: **כך צריכים!** ועליך להקשיב, להטות אוזן למה שהצדיקים מדברים אלינו ואומרים לנו, וממילא יתקיים: **"אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל"** - יהיו כל הישועות, וזה יהיה **"בָּעֲרָבָה מוֹל סוּף"** וגו' - כל הכתוב שם המרמז על בנין ביהמ"ק, שזה יביא את האדם להכתוב שם אח"כ: "פְּנוּ וּסְעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הַר הָאֱמֹרִי... אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי **וְהַלְּבָנוֹן**", שזה מוזכר בפירוש בתחילת פרשת ואתחנן, שמשה רבינו רצה להיכנס לארץ ישראל, ואמר: "אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן **הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן**", ואומר רש"י שם: **'ההר הטוב'**[1] **זו ירושלים;** שזה ענין של 'יראה שלם', שלום ואהבה יראת שמים; **'והלבנון' זה בנין ביהמ"ק; 'לבנון'** הוא לשון **'ליבון עוונות'**, כי ביהמ"ק הוא מלבין את העוונות של עם ישראל.

ישנם אנשים, שבשבילם לא לאכול בשר באלו תשעת הימים זה עד כדי מסירות נפש... **שבוע שלם לא לאכול בשר?...** והוא מחפש איזה סיום מסכת כדי לאכול בשר... [לא עושה סיום בעצמו, אלא מבקש 'תעשה לי סיום'...], כ"כ קשה לו בימים אלה - 'שבוע שלם' בלי בשר... כ"כ קשה לו... אך מובא בדברי הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע, **שיש בזה סוד גדול באכילת מאכלי חלב בתשעת הימים האלו!**

יפה אנחנו יודעים ממאכלי חלב? בחג השבועות, שיש ענין לאכול מאכלי חלב, ויש על זה רמזים נפלאים - "דם נעכר ונעשה חלב" וכו', והכלל שזה מרמז על **'ליבון עוונות'** - מִן האדום (שזה העוונות) נעשה לבן ('ליבון עוונות'), אומר הרה"ק מראפשיץ זי"ע: **זה מה שעושים בימי 'תשעת הימים' - שיש ענין של מאכלי חלב...** אתה יכול לעשות סיום - אדרבה, תעשה סיום כל יום... **אבל מוכרחים לאכול בשר?...** תעשה סיום, ובזה אתה מחסל את הס"מ, **הוא לא רוצה סיום, ואתה תעשה סיום!** אבל מוכרחים לאכול בשר?... אמנם לפעמים ישנה סעודת מצוה של ברית מילה וכדו' - שזה בסדר, אבל לזכור שיש ענין באלו המאכלי חלב, שזה מרומז פה: "הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה **'וְהַלְּבָנוֹן'**" - **'חלב'** מרמז על **'ליבון'**!

שבקרוב ייבנה ביהמ"ק, משיח צדקנו יבוא, ויגלה לנו לכל אחד מהו **'כח הדיבור'** ומה פעל עם הדיבור שלו - **"בנית את ביהמ"ק!"...**

שנזכה בקרוב בימינו באמת שתתגלה שכינת עוזו לכל העולם כולו, ייבנה ביהמ"ק, ותהא הגאולה השלימה!

---

1. מזכיר את ענין "הטובות שבכל העולמות" הנ"ל, המרמז על דברים גבוהים, וכמו **"ההר הטוב"**.